

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezések és előléptetések; bártfai jégzápor; Nagyszombat százados emlékműve; a dunántúli reform. superint. gyűlése; Bács megyei határozatok a tisztújítások rendesb vitele iránt; budapesti napló: pesti tűz, magyar játékszini előadások, az orosz trónörökös Bécsset meglátogatandja, Offenbach-i gyapjувásár, Ferdinand kir. flig Varsóba utazik; m. n. Akadémia; adakozások az árviztől károsultak számára, temesvári vásári árkelet; 's a t.) Amerika (lapvélemény a mexicói kérdésről; Haytiban lázongás jelei; 's a t.) Spanyolország (némelly részletek a pennacerradai esatáról; 's a t.) Anglia (bővebb leírása Victória királyné koronáztatásának; 's a t.) Franciaország (Haxo tábornok; a páirkamrában a kamatváltoztatási indítvány megbukik; pairszéki nyomozások Lanty pörében; rövid tartalma az annyi zajt ütött röpiratnak. Hubert 's társai főlebbviteli kérelmét a cassatioszék félre veti; 's a t.) Schweiz.

Magyarország és Erdély.

Ő es. 's ap. kir. felsége Szentgyörgyi Imre erdélyi kormányzékai tanácsost, az erd. kir. udv. kancelláriához valóságos, Eszterházy László gr. udv. titoknokot számfőlötti udv. tanácsossá; Iszlai László erd. kir. ítélőtáblai számfőlötti bírót, Szacsyai Zsigmond és Istvánfi Pál kebelbeli fogalmazókat, erd. kormányzékai valóságos titoknokokká; Daróczi Mátyás erd. tartományi pénztár-ellenőrt ugyanott főpénztárnokká, 's Hegedűs Antal dunántúli kerületi táblai jegyzőt ugyanazon táblához közbíróvá; továbbá: Sztraka János felső-bieberstolli első bányagazgatót kir. bányásztanácsossá, 's almagyarországi kerületi bányabíróvá; és Handzsek Károly köröczi h. bányásztörvényszéki tollvivőt 's erd. hivatali tbirót almagyarországi kerületi bányásztörvényszéki tbiróvá, Foglár táblabíró es. kamrássá; Schwarzel Leopold katonai élelembiztossági Imre megyei főtisztartót a magyarországi katonai kormányzéknel előadóvá; Clarus Károly tótországi katonai kormányzékai előadót 's élelembiztosság fő tisztartót morvaországi katonai kormányzékai előadóvá; 's helyébe Neuhouser Zsig. katonai élelembiztossági tisztartót nevezni méltóztatott. W.Z.

Ugyanő es. 's ap. kir. felsége Schrenk Alois b. ollmützi püspököt prágai hgersekké méltóztatott nevezni.

Szeretve tisztelt főhg nádorunk f. hó 12én esti nyolcz óraker a' számos lobogótul diszló Nádor gőzhajónak ennek 's a' dunapartnak szakadatlan algyu- 's tarack-durrogási 's ezekre menő néptömeg szives eljenkiáltozást közt a' kiszálláshelyen István főhgül 's pestvárosi hatóságtól öröm-és hódoló tisztelgással fogadtatva, viruló egészségben visszérkezett Bécsből 's 6 lovas díszhintáján lakpalotájába kiténő fényvel kísértetett.

Baja, jun. fogytán: Rudics József főispánhelyettesünk f. hó 18án közgyűlést tartván, ezer v. forintot irt alá a' budapesti károsultak fölségelésére, 's a' keringésre jutott íven csak hamar 2 ezer fr. volt aláírva látható, melly mennyiséget a' járásbeli tisztviselők eddigi gyűjtése tetemesül szaporítván, ez utóbbiak újabb rendelést kapának tehetségük szerinti segélygyűjtésre, hogy minél hathatósab sikerrel lehessen orvosolni az árviz okozta károkat. Mivel azonban köztudomásu, miszerint Bács megyében is számos lakost kipszította vagyona nagyobb részéből az árviz, határozattá lón a' főispánhelyettes indítványára, hogy a' begyüendő adakozások egy része a' Bács megyei károsultak fölségelésére fordíttassék.—A' közelgő tisztújítás illedelemmel 's rendzavarás nélkül tarthatása végett már előre kinevezett szabályalkotó biztosság indítványára egyhangulag elfogadá a' gyűlés: hogy szavazásban ittasok ne részesülhessenek, izgágás jelenetek elkerülése végett az utczákon zászlókkal 's hangászkarral esatangolás szoroson tilalmaztassék, 's a' koresmakban csak éjfélig legyen szabad mulatni, 's ott is csak szoros korlátú közt a' rendnek 's illedeknek, mikép azt illy nemesi joggyakorlatú ünnep méltán kívánja, sőt parancsolja. 'S hogy mindenki tudhassa, mihez szükség alkalmazkodnia, a' megye kinyomatá egész terjedelmükben ez üdvös rendszabályokat 's minden szavazási joggal bíró nemesnek juttata egyegy példányt.—Megjegyzést érdemel, hogy mult évben 57 ezer pgó forintnyi értékű galétát természetnek megynék selyemtenyésző adózáji.—Szőnyegre került még a' bajai ugynevezett Sűgő-Dunának (Sugovitza) a' nagy Dunával esatorna által eszközlendő összekapcsoltatása. A' m. k. helytartó tanács rendelete következtében Pest 's Bács megye külön küldöttségei összetített erővel leendnek munkások annak kinyomozásában, mikép lehetne legezelszerűbbleg létesíteni e' közhasznu nagyszerű vállalatot. H-k.

A' reformatusok dunántúli superintendenciája folyó hónap 3dik 's ezt követő napjain Rév-Komáromban tartott gyűlésében elhatározván, hogy a' philosophia 's physika, melly a' superintendencia főiskolájában eddig szükségéből egy professor által tanított, most választassék el. E' végre a' philosophiai tanítószékre rendes professornak Czibor Ferencz jelenleg naszályi lelkész urat, mint ki magát akadémiai 's nevelői pályáján szerzett szép méltósága által erre érdemesítette, ki is nevezé. Azon historiai tanítószék tudományt pedig, melly Edelényi Sándor ur professorsága megszűntével megürült, ugy osztotta fel, hogy a' történeteket Boosor István paedagogika professora, a' természetrajzot Terezy Lajos physika professora, a' diák 's görög literatúrát pedig Czibor Ferencz jelenleg kinevezett philosophiai professorra bizta. Egyszermind a' pápai főiskola egy ritka lelkü maecenásának nagyszerű alapítványára támaszkodva, mellynek ünnepélyes kihirdetését a' superintendencia magának tartja fen, az exegesis 's egyéb hozzá köntendő theologiai tudomány tanítására, jelenleg a' hittudományban helyettes oktató Liszkay József urat nevezte ki, ki is e' pályára magát külföldi egyetemeken fogja tökéletesíteni. E' szerint 6 rendes oktató 's két segédoktató tanítandja a' felsőbb tudományokat a' pápai főiskolában, azt megjegyevén, hogy azon tudományoknak, mellyek az iskolamesteri seminarium növendékeinek szükségesegek, tanításában, a' neveléstan professorán kívül a' többi oktató is hetenkint két rendkívüli órát adva segítend. Tétettek még egyéb ezelszerű javítások is az iskolákra nézve, mellyekből jelenleg csak ezek említettek: az évenkinti nagy szünet ezentul ugy mint a' kath. iskolában, augusztus és szeptember hónapokban leend, 's már ez évben a' szorgalom october 10én fog kezdetni. A' gymnastikának alsóbb iskolákban leendő rendes tanítására elhatározott, 's a' gymnastikai eszközök megszerzésére oktató 's alsóbb iskolák fölviagyázója Boosor István urnak nevezetes pénzüszvény is adatott

által. Iskolamesterre az egész superintendenciában csak az lehet, ki itt a' nevezett seminariumban a' két évi pályát elvégezte 's tb.

Bártfa, jun. 30kán: Dús aratáshoz lelete a' mutatkozó körülmények szerint reményünk, 's az most egyszerre iszonyuan megsemmisült. F. é. majus 30kán ugyan, miután a' nyomasztó hőséget városunk fölött magosra tornyosuló sűrű fekete füllegek követték 's folytonos villámlás égi-háboru-közélgést jelenté, 9^{1/2} óraker este jég kezdé esni, még pedig tyúktojásnyi nagyságu, minőre legidősb polgártársink sem emlékeznek. Több darab 16 latnyi nehéz volt 's még három nap mulva is majd egy lábnyi magosan fődé a' földet. Iszonyt terjeszte mindenfelé a' zabolátlan elem pusztító dühe, 's képzelethaladó azon szörnyű látvány, melly másnap a' szemnek mindenütt mutatkozék! Nap hevétől füstölve olvadozó jégalmok, behorpasztott vagy fölszaggatott háztetők, összezuzott ablakok, lomb- 's ágaktól megfosztott fák, tönkre vert vetések, számtalan agyon sujtott madár, — ezek valának szomorú tanujelei a' vészterhes pillanatnak, melly kimondhatlan inséget árasztta jobbadán földművelésből élő lakosinkra; a' városi küldöttségtől helyszínén megböcsült iszonyu kár annál fájdalmasb, mivel e' szerencsétlenség, párosulva több évi szűk természettel 's a' mult őszben pusztított marhadíggel, véginségre juttatá városunk lakosait, mellyből nem olly könnyen 's hamar fognak kigázolhatni. —

A' m. t. d. társaság, maj. 21 és 23dik, 's junius 11, 18 és 25én tartott üléseiben: I. A' kettős betűk egyszerűsége 's könyvtára ügyével foglalkodott. II. Egy psychologiai, egy nevelés- 's egy régiségtudományi értekezésnek bírálók rendeltettek. III. Podhradezky József l. tagtól a' II. Rákóczy Fer. főbenjáró perét illető irományok gyűjteménye, Bajza Józ. r. t. 's Walther Lászl. l. t. — kalendáriumi magyar régiségek Luczenbacher Ján. r. t. ajánlatára a' tudománytárba felvétettek; egy neveléstudományi dolgozat pedig, valamint IV. Egy külön kiadás végett beküldött classica-literaturai kézirat a' nyomtatástól elmozdított. V. Nagy Károly r. t. 1839re szóló astronomiai napkönyve a' jövő évi társasági névkönyvben kiadatni határozott. VI. A' társaság könyvtára következő ajándékokkal növekedett az illető szerzők ajándékából: a) Gazdasági Tudósítások, 1838ki folyamat első füzeté, szerkeszté Kacsokovics Lajos. Pest, 1838. b) Kuthen, kun király, szomorujáték 5 felv. szerzője Horváth Cyrill. Szeged, 1838. c) Játékszini terv, színjáték 5 felv. írta Karacs Teréz. Pest, 1838. d) Szliács, írta Czilehert Robert. Pest, 1838. e) Utmutatás az orvosi gyakorlásra. Készítette Gebhardt Ferencz. Pest, 1826. f) A' különös orvosi nyavalya és gyógyítás-tudomány alapvonaljai. Készítette Gebhardt Ferencz. (2. kötet.) Pest, 1828, 1838. g) Malvina, regények könyve. Első kötet, kiadá Kazinczy Gábor. Pest, 1838. h) Hillel, von A. Chorin. Ofen, 1837. i) A' böleselkedő magyar polgár. Írta Czente István. Kassán, 1838. k) Magyar-német nyelvtudomány, írta Némethy Pál. Kassán, 1836. l) Szivhangok. Tóth Lőrincztől. Budán, 1838. m) Szaniszló Ferencz árvizi beszéde latin és magyar nyelven. Pesten, 1838. Továbbá Peregriny Elektől: n) Einige Worte über den Nutzen und Nothwendigkeit des Turnens. Basel, 1835. 's Pongrácz Lajostól: o) Fried. v. Hagedorn's sämmtliche poetische Werke. Wien, 1765. p) Xenocrat, ein Gedicht in 7 Büchern, 1787. q) Napoleon en Égypte, par Barthelemy et Méry. Stuttgart, 1830. r) Magyar gyász. Pest, 1792. s) De populatione, disseruit Joannes Fejes. Pest, 1812. t) Historia literarum, bonorumque artium in Hungaria. u) Trója veszedelme, mellyet versekbe foglalt Dugonics András. Pozsony, 1774. v) Magazin für Geschichte, Statistik und Staatsrecht der österreichischen Monarchie. Erster Band. Göttingen, 1806. VII. A' kéziratírtat Tahy Gáspár táblabíró négy magyar eredeti levéllel nevelte 1580. 1603. 1611. 1641. 1688 és 1693 évekből.

Budapesti napló. Az új vontató gőzhajó („Erős“) a' szándékolt bécsi ut helyette egyenesen az alduai vidékre indult. — F. hó 11én reggeli 3^{1/4} óraker tűz támadván Pesten a' Rökus kápolna közelében, a' lángok minden gyors segély daczárán megemésztének egy házat, mellyet egy szegény fuvarozó csak most az árviz óta építé föl. A' házat, mint mondják, valamely gonosz szándéku gyújtá föl, kinek még eddig nem lelete nyomába akadni. — A' pesti magyar színpadon jul. 10én „Gyámság“ és „Mézés hetek“ két fordított vigjáték adaték; 11kén „Sévillai borbély“ dalmű. Ezutóbbiban Benza, mint vendég, adá Basilio hangászmester szerepét 's az első rágalmaszást dalt közkívánatra zajos tapsok közt ismételnie kelle, hangja erős, játéka is tűrhető; Joob (Almaviva) igen gyöngé vala és a' gyönyörű serenade minden hatását elveszté; Szerdahelyi jeles Figaro szerepében, de hangja mintha hanyatlani kezdene; Déryné ma különösen tisztán éneklé Rosinát, hangja fátyolzatlan vala és főleg a' magasbak csengők, mint legszebb korában; a' közönség zajos tapsokkal jutalmazá törekvését. Nézők szép számmal. 12én „Szerelem és champagne“ eredeti vigjáték Gaaltól; az előadás egy része a' játékszini cédula szerint a' szerző jutalma vala, 's e' körülmény párosulva azzal, hogy Gaalnak már néhány vig estét köszönhet a' közönség, nagyobbad számmal gyűjte nézőket, mint e' meleg nyári időben közönségesen tapasztalhatni. — „Árpád“ gőzősen legközelebb Bécsből érkezett utasok azon hirt hozák, hogy ott szeptember közepére az orosz trónörökös várják, 's hogy fényes ünnepélyel szándék őt elfogadni 's díszes lovagjátékkal mulattatni Laxenburg palotában. — Kereskedési levelek szerint az Offenbach-i gyapjувásár f. hó elején igen jól ütött ki, 's a' többi vásárokhoz képest itt csupán azon meglepő különöség uralkodék, hogy az igen finom gyapjut alig keresék, míg a' közönséges és középszerű egészen elkelt. — Lembergi hír Ferdinand királyi főherczegnek junius 26dikán reggeli 6 óraker történt elindultát jelenté Varsóba. A' főherczeg csak

ugyan Miklós muszka ezárral azonagy kocsiában ülve, kinek elibe Paskevich leggel utazott vala, tartá június 30kán éji 11¹/₂ órákor a város nagyszerű kivilágittatása közben a pompás menetet Varsóba. —

Nagyszombat város f. é. jun. 24én üllé százados emlékünnepe sz. kir. városá emeltetésének, mi IV. Béla király alatt történt 1238ban. Az egyenruhás polgárság örömlövésékekkel ünneplé isteni tisztelet alatt e városukra nézve emlékezetes napot.

A d a k o z á s o k az árviztől károsultak fölségelésire: az ó-becsei tisztség 98 fr. 32 kr., ugyanannak gyűjtése 134 fr. 8 kr., a sz. tamási község 16 fr., Belik József szépesi püspök gyűjtése 96 fr. 48 kr., az egeri érsekmege 1268 fr. 24 kr., ugyanaz 36 fr. 48 kr., Makó m. város 6 fr. a szegéniai káptalan 140 fr. 6 kr., Győr megye két járása 350 fr., a pécsi érsekmege 214 fr. 2 kr., Philippova, Kernyája és Csonoplya helységek 87 fr. 30¹/₄ kr., Bezdány m. város 4 fr. 14 kr., Bogojeva 1 fr. 35¹/₄ kr., Rác-Militics 20 fr. 46 kr., Karavukova 13 fr. 49¹/₄ kr., Sz. I. v. n. 22 fr. 7¹/₄ kr., a palánkai urod. tisztség és 13 helység 204 fr., a zombori kamrai tisztség 52 fr. 58 kr., a soborsini sóház 21 fr. 10 kr., a kemenesali casino Kis-Máriazellben tartott táncvizigalom tiszta jövedelméből 50 fr., a nagyváradi egyházi megye lelkészei 329 fr. 23 kr., Arad megye 350 fr. 22 kr., a Szeferm megye 248 fr. 46 kr., a nagyváradi városi tanács 196 fr. 30 kr., Berndt József 5 fr., a munkácsi g. k. egyházi megye 500 fr., a körmenyi sóház 12 fr., Simtsó János és Sturm 6 fr., a nagykikindai tisztség 30 fr. 36 kr.; — kizárólag a vakok intézetének: Árva megye 39 fr. 12 kr., a székesfehérvári káptalan 50 fr., ujra 7 fr., az érdi kerület 16 fr., az adonyi 41 fr. 55 kr., a szigetsegi 23 fr., a püspöki titkok 2 fr. 5 kr., összesen 140 váltó, vagy 56 fr. p. g. óben; a mágocsi alapítványi urod. 50 fr., egy névtelen 1 fr., Trencseny megye 8 fr. 50 kr., Fischer Imre 12 fr., Barna Katalin 24 kr., egy névtelen 1000 fr., az eperjesi evang. tanuló 13 fr. 12 kr., Barra Mihály 4 fr. 36 fr., Gandler J. M. 132 fr. 40 kr., a primási urodalmak 200 fr., a pécsváradai alap. urod. 100 fr., Peitler Antal 200 fr., a vrászlói urod. 50 fr., Sissa Francziska 50 fr., és Vlassics Andor 108 fr., mind pengőben.

A temesvári pünköszt vásáron járnas ökör párja kelt 270 fr., gőboly 350 fr., igás ló 320 fr., tehén 155 fr., juh 16 fr., 350 fontnyi nehéz sörtes 70 fr., ökörbőr p. 45 fr., lóbőr 12 fr., juhbőr 4 fr. 30 kr., legfinomabb gyapjú mázsája 175 fr., közép 125 fr., magyar 65 fr., kender 30 fr., len 35 fr., sárga v. sz. 210 fr., dohány 15 fr., méz fontja 21 kr., itézeje 46 kr., gubacs mérője 6 fr., mind váltóban. —

A m e r i k a.

Constitutionnel a mexicói kérdéssrül következőleg nyilatkozik: „Mexicoban, mint minden délamériki státusban, mióta a spanyol anyaországul elszakadt, tetemes franczia párt létezik, mely királysági kormányhoz szokva, már akkor azon kérelemmel járult a franczia udvarhoz: küldene nekik herceget királyul s egy ügyes diplomatát; Bresson mostani berlini követünkét 1827ben hatalmaztak meg e kérelemátnyújtásra a franczia kormánynak. A franczia párt most erősb, mint valaha, s olly reményeket táplál, melyek valóban üres képzemények. S ez okból nem csatlakozék Joinville hg a mexicói révpárti ostromzári sereghez. Veszélyekkel s f. rodalmakkal páros szolgálat inkább megfelelné az ifjú hg kalandos és tette vágyó lelkének, mint révpártok hosszában kikötőből kikötőbe, ünnepléyrül ünnepléyre békesen vándorlás. De franczia királyfinak rögtöni megjelenté a nép közt új szakadást gerjesztne, mely már 15 év óta forrongásban él, és mísem gondolva a jémmel, örökös belmozgalom karjaiba omlik. — Timoleon vitorlahajó Havannahul Antwerpbe hajózándó, Elizabettel azon hirt közli, miszerint elutazta előtti napon egy veracruzai spanyol hajó azon hirt hozá, hogy a franczia ostromzári sereg San Juan de Ulloa erősséget elfoglalá s Veracruz várost szándékozik alguztatni. — Riograndei hírek az ország jövedelmét s mostani ministerség álláspontját megnyugtatónak festik; az új ministerség hazaszeretete és szilárdsága által a közönség becsületesét mindinkább magára vonja. Rio de Janeiroi magányos levelek szerint az argentinai republicánk Santa Cruz ellen küldött serge Salta közelében esatát veszte. — Haytiban Inginac tábornok elleni majus 1—2ki éjjel történt gyilkolási merény, mirül mult lapunkban szólánk, csakugyan politikai vétség vala, s jelül kellett volna szolgálnia zendületnek. Boyer tábornok, a republica elnöke, majus Sárul felszólítást intéze a néphez, melyben a lazadási összeesküvés körülményit felfödözi s a bűnösek szigoru büntetésit tudatja. Inginac tábornok, legújabb hírek szerint, gyógyulás utján vala, s nem sokára egészen helyreáll. —

Veracruzai hírek szerint majus közepéig az ostromzár folyvást tart; ismét két mexicói hajót tartóztattak le. — A havrei Journal jun. 30árul következőleg ír: „Meriel kapitány, Uni brigg parancsnoka, ki april 15én indult ki Buenosayresből, azon hirt hozá, miszerint a kikötőből eltávoztakor a riojanerioi ostromzári hajók parancsot kaptak Lablane hajóvezértil a város alguztatására. Egyébiránt az ostromzár a legszigorubbán olytatják. —

Az éjszakamerikaiak naponkint több példával tanusítják a canadai brittek iránti idegenkedésüket. Igy több britt katonatisztet, kik Detroit városban, Michigan státus canadai határszélén, egyenruhában jelentek meg az utczákon, a népzáp-tojással, sárral s kövel üdvezték s csak életveszély közt juthatának gőzösikre. Vermont státusban Nelson tr. volt canadai lazadó főnököt lakomával tisztelek meg.

S p a n y o l o r s z á g.

A pennacerradai győzelemrül következő részletek érkezének: A carlosiak 15 zászlóaljjal bírtak s a esata Pennacerrada és a de morasai Venta közt ment véghez a vitoriai uton. A balszárnyat képező navarraiak igen gyáván viselek magokat, s első sorban teljességgel nem akarának küzdeni, miután pedig Espartero lovassága megtöré a carlosi sereg közép-

esapatját, föntarthatlanul a közel erdőben keresének menekvést. A guipuzcoaiak kissé több szilárdságot mutatának, s mindaddig rendületlenül kiállák a tüzet, míg a castiliai zászlóalj fogságba került az egész pattantyussággal együtt; ekkor aztán csapatonkint ők is visszavonulának a harezterrel és hazájokba sietének. A carlosiak egész veszteségét 1400 emberre számíthatni. E esata és Pennacerrada elfoglalása mély hatást gerjeszte a lakosoknál. Az egész veszteséget Guergue tábornoknak tulajdonítják a carlosiak, ki körül hagyá magát kerítettni. Most minden reményük Marotoban összpontosul a carlosiaknak, kit a trónkövetelő Guergue helyébe, tábornokkara vezéreül nevezé ki. Azonban ez is igen keveset fog eszközölhetni, ha Espartero munkás buzgalommal fogja győzelmi lépteit folytatni. Mondják, hogy már Guevarra erősséget készül elfoglalni, mi bizonyosan sükerülend, mert a carlosiak nagy szükségét szenvedén lovasságban, semmi ponton sem fognak erejének sükerrel ellenállhatni. — Némelly magányos hírek szerint O. Donnell tábornok öt zászlóaljjal Hernani és Urnieta közt megveré a carlosiakat, minek következtében az alkotmányosok Lasarte, Usurbill, Zubieta és Santesteban erősségeket elfoglalák. Cataloniában egy alkotmányos csapat Ager erősséget lerombolá, mi által igen sok kárt szenvedtek a carlosiak, minthogy helyen tarták fegyvertáraikat. Andaluziában mindazáltal még folyvást hatalmaskodnak a carlosi guerillák, s legközelebb egy 35 kocsiul álló karavánt fosztának ki s fogságra hurcolák mind azon tagjait, kiktől dús váltságdíjt leheté reményleniök. —

A n g l i a.

Az angol koronázásról eddig közöltt s annak leginkább rendezetét tárgyazó részletes tudósításunkra hivatkozva, a jun. 28dikán csakugyan véghez ment koronázásról következő rövid kivonatot közlünk angol lapok után: „Junius 28dikán első szürkületkor 21 algylövés, mely egyszerre dördült el a toweri és st. James-parki algylutelepekrül, tudatá a hatalmas főváros lakosival, hogy fölviradt azon nap, melyben a britt birodalmak magas koronája ünnepelesen fejére fog tétetni fiatal királynéjoknak. De még mielőtt az algyluk megdördülének, már munkás mozgásban volt az egész főváros, sőt egész éjjel árkiat hullámanak sűrű néptömegek az utczákon 250 ezeridegen volt jelenen Londonban; s emyi talan még soha nem vala egyszerre e világvárosban, mely már magában is egy milliónál több lakost számít! Első algylövésre azonnal mindenfelől azon utczákba toltak a nép, melyeken a koronázási pompa történetdő vala; de csak kevesen kapának helyet, mert még este minden jobb állás el vala foglalva kíváncsiaktól. Az első reggeli órákban föllegek lépék az eget s esővel fenyegetözének, s több ízben valóban permetezni is kezdé; mi azonban semmi zavart nem okozá, mert az idő egyébiránt tiszta s meleg vala. Ezrenkint tudulának jól öltözött kíváncsiak a legvonzóbb középponthoz, a Buckingham palotához és st. James-parkhoz, hol a lovas pattantyusság, mely az éjt is ottan tölté, festői csoportozatokban táborozott. Otthon tájban megjelent több osztálya a városi rendőrségnek s elfoglalá állomásait a díszvonal külön pontjain. 7 órákor egy lovas testőr csapat álla sorba a kir. lakpalotához vezető diadalkapu előtt s több ezred sűrű sort képezé a palotától egészen a westminsteri apátságig, keresztül az alkotmánytérén, és valamennyi utczán. A számíthatatlan néptömeg magaviseletéről csak dicséretest mondhatni, s tolvajság sem igen történt, melyre nézve már több nappal a koronázás előtt falragaszok által inté az idegeneket a rendőrség, hogy a koronázáson semmi becses díszszert vagy dragaságot ne viseljenek magukon. Mindenütt legjobb rend uralkodék s John Bull (az angol köznép) megmutatá, noba több óráig kelle várnia, hogy illy nagy napon még nyájas és megelőző is tud lenni az őt környező idegenek iránt. A Buckingham palota márvány oszlopzata előtt 80 lábnyi magas rúd vala fölállítva, mellyről 30 lábnyi hosszú és 18 láb széles királyi zászló lobogott. Az utczákon s épületeken mindenütt karzatok s mindenféle alakú faállások és magasztok emelkedének, melyek közül több virágokkal, föliratokkal s füzérekoronákkal vala díszesítve. Ezen valamennyi ablak, egészen a háztetőig, sőt még ezek is, lepvé, tömve nézőkkel, annyira, hogy hol bár legnagyobb életveszély közt csak egyetlen köre leheté lábat helyezni; ott is ember függé kapaszkodva a légben, s még a fák is élő gyümölcsök súlya alatt roskadoztak, kik egész napi ételt és italt vívének föl lombos fészükbe. Legszebb s legmesteribbleg épült karzatok a green-parki ház-sor, s különösen st. Albans és Devonshire hgek lakjai előtt emelkedének. Ez utóbbi, melyen 700 személy, többnyire díszes öltözötöl hölgy, foglalt helyet, vörös posztóval vala borítva és hat, egész földig rózsafüzérrel körözött, jóniai oszlopon nyugvék, melyek közt sárga rojtozatu skarlátszőnyegzet hullámzék; közepén Devonshire család címere ragyogott. Most gyorsan rohogának egymás után a főnemesség, tisztviselők s egyebek hintái, kiknek hely vala rendelve a pompaszorlatban, vagy westminsteri apátságban. Ez utóbbi reggeli 5 órákor nyiták meg; s azonnal telni kezdének roppant karzati. Kocsik több óráig érkezének s hosszú sorokat képezve állának, míg végre terhüktől megszabadultak. Az alsóházi tagok reggeli 9 órákor gyülének össze a parlamentben, száma mintegy 500an, mind egyenruhában, vagy udv. öltözeten. Néhány vig jelenet fordult elő, midőn olly követek lépének be, kik egyébiránt ismeretesek valának pongyola öltözökösök: mint például Shiel, s kik most felpiperézve cziczomázva (tires a quatre épingles) jelenének meg, s pompás tolluzatban mutatkozának. Fector őszibarackszin bársonyöltönyt viselt, Campbell Argyles-hirébül pedig elanja plaidjében jelent meg, s ekkor fölemelkedék a „világ első gentlemeni gyülekezete“ s hangos „Halljuk! Halljuk!“ kiáltással nyilvánítá tetszését. 9¹/₂ órákor meghívá az elnök a követeket szavazásra a grófságok s megyék és városok elsősege iránt. A szerenese az irlandiaknak kedvezé, s a meathi követek vezérlek az alsóházi tagjait. Ez alatt gyülöngői kezdenék Buckingham palota előtt s belsejében, a járdalában részesülendők; a kir. család érkező tagjait lelkesült tetszés-

kláltással fogadák részint pedig törü diszruhakkal igen szoktak emelőtt két bator fimaszván a főnerpompa. Epen 20 a díszhintóba teledíszöltözeten nykövetek hintái (emliték.) Midőriadással nyilvánédes anyja érdeangol, azaz zajCambridge hgek midőn nyolez telen? A katonahaladt. Az idegragyogott azonporosz, portugunap s félhold vviselt. Egyébirahaladott a járdafelé az apátságdenütt szoros nézők számára tekor. Legszezak és Marlbor delibb leányai mi nem zavaruagan némellykat törekvék a benszakasztás örök kíséretéb. Legvonzóbb s szedsága nyujtsűrű néptömeg bogók, mind egészen kider nan a királyn lovas testőrök széssel Soult táralyné is meg

el volt árasztva gyémántokkal. Röviden, leggazdagabb volt az ausztriai követ öltönye, legfestőbb a görögországi, legnagyobb erkölcsi hatást pedig a császárság korának bajnok tábornaga, Soult, gerjeszte. A Queensbench 15 bírása két sorban ült iszonyu kárfiol alaku parókáikban, s fölülről tekintve, ugy hasonlítanak valamely tisztára mosott juhnyájhoz, mint egyik tojás a másikhoz. Hogy sok hölgy álmatlanul tölté az e napot megelőzőt éjt, nyilván kitétszék szemekből, melyeket az ünnepély vége felé már alig tudák nyitva tartani. A felső éjszaki karzatról, lángszin öltönyben s fehér turbánnal egy koromfekete szerezsen kandikált le a sok fehér emberre. Este minden felé tánczvigalmakat tartának a fővárosban, legfényesb vala minden tekintetben Wellington hégé, hol két ezer vendég közt az első helyet Soult tábornagy foglala el, s valamennyi követeken kívül Nemours hg, a miniszterek, Cambridge hg, Gloucester hgnó, és számos egyéb első rangu peer s peernó valának jelen. A koronázás után későn lett nappal a londoniaknak, kik eltikkadva annyi élvezet és öröm súlya alatt késő reggelig nyugalom ölen szerzenek újabb erőt örvendezésre. — Soult tábornagy legfényesb elégtételt találhat azon szíves fogadtatásban, mellyel őt a nép mindenütt üdvözlé, a tory sajtó kaján kifakadási ellen.

Franciaország.

Paris, jun. 28ikán: Haxo tábornok, a pattantyusság s mérnöktest jeles parancsnoka, jun. 25kén meghalt. E vesztését nehéz kipótolni a hadseregnél. — Laity pörében mély titoktartással folynak a pairszéki nyomozások, s Laity maga olly szoros őrizet alatt van, hogy mind- eddig egy rokona sem látogathatá meg. Már bebizonnyult, miszerint nem a kérdéses kézirat, hanem csupán némi jegyzések származának Napoleon hgtül. Chateaubriand nyilván kimondá a pairszék előtt, hogy ő írja a röpiratban közölt levélnek, s nyilvánításához megegyezését is adá. — A pairkamrai jun. 25iki ülés a kamatváltoztatási indítványt 124 szóval 34 ellen félre veté. — Lipona grnó, megnyervén szép nyugdíját, Parisból ismét visszautazott Olaszországba. — Chalmers skót pap, ki nem rég Londonban nyilvánosan értekezék arról, hogy az uralkodó egyházat még gazdagabbul szükség ellátni vagyonnal, jelenleg Parisban tartózkodik s ott szinte nyilvános egyházi beszédekert tart, miket mindig számos Parisban lakó angol szokott látogatni. Ez utóbbiak nagy lakomával ünneplék királynéjuk koronáztatását. — A Moniteur hazug koholmányok bélyegzi azon hírt, miszerint Nemours hg egy millió franknyi értékű gyémánt-díszszert vitt Lajos Fülöpül az angol királynénak. — Laity pörében két fiatal hölgy, Forgett assz., s Beauharnais kisassz., is parancsot kapának a pairszéki választmány előtt megjelenésre, s a tartományokban is folyvást mindent szorgalommal fűrkész a rendőség. A kérdéses röpiratból 9 ezer példányt nyomtak, s eddig csak 2 ezer kerülhete kézzre, a többit uton utfélen nem olvassák, hanem mohón nyelik, holott különben nem is ufflen hederítettek volna ez egész munkára. A pairszék ma összegyűlt Lacave-Barris jelentése meghallgatására, Laity hadnagy pörében. A főügyvéd következesek nélkül maradt merényre szólításról vádolja Laity hadnagyot a közbátorság ellen, mellyel az 1835iki szeptemberi törvények szerint fogsággal s 10—50 ezer frank bírsággal szokás büntetni. Ha a pairszék elhatározza a vádállapotot, ugy jul. 9ikén fognak megkezdetni e tárgyban a viták. Ugyan ma a cassatioszék félre veté a Hubert pörében elítéltek fölebbviteli követelésüket. — A nyilvános oktatási miniszter hivatalos jelentése szerint, mult 1837ben 35280 francia község közül 29613 volt ellátva szükséges népiskolával, tehát 5663mal több mint 1829ben. Azon gyermekek száma, kik tanítói fölügyelet alatt elemi oktatásban részesültek, 1829ben 969,340 vala, 1832ben: 1,200,715, 1834ben: 1,654,828, és 1837ben: 1,949,830. Tanítónőktől vezérelt iskolákban 707,511 leányka nyert első szükséges oktatást, 26,370 községiskola egészen kizárólag katolikusok tulajdona, protestansoké 563, zsidóké 28, végre 2352 iskola valláskülönbség nélkül fogad fel tanítványokat. A f. évben ismét szaporodnak az iskolák. —

Toreno gróf junius 29dikén Madridból Parisba érkezék. — Hotel Maurice homlokzata jun. 28dikán fényes világításban ragyoga. Egy átviláglat Viktória királyné koronás arczképével díszle; az angol követségi lak is ki vala világítva. — A pairkamra 148 szónyi többséggel elfogadását határozván a bíróságnak Laity pörében, ez utóbbi azonnal vádállapotba helyezé. Az egész vad érdekesb része röviden ebből áll: Laity 25 éves lorienti születésű, tudomás szerint egyike azon katonatiszteknek, kik a strassburgi összeesküvés miatt hazaárulási vad alatt állottak. Föllozdotatása után Parisban és Lorientban tartózkodék, f. évi jan. majusig pedig Arenenbergben Lajos Napoleon hgnél. Röpirata 10 ezer példányban jelent meg nem eladásul, hanem ingyen kiosztatás végett. E mennyiségből csak néhány százat keríthete körömrre a rendőség, mert Laity az egész országban elterjeszteté azokat. Mostani szállásán csupán bizonyos Lombarddal állott közelebb viszonyban, ki magát Napoleon hg tábort segédének nevezi. A kéziratot számos jegyzés látható, mellyek a fiatal hg kezeitől származnak, mit maga Laity sem tagad. Nevezetes még következő levél is, melly Lombardnak szól ugyan, de Laity állítása szerint neki vala írva a hgtől, és így hangzik: „Junius 11kén 1838. Kedves barátom! Igen örvendék tudósítást kapván Önnek megérkezterül, mert mi aggni kezdék Önért. Azzal, mit Ön C-rül mond, igen meg vagyok elégyülve, s örvendék, hogy várakozásomban kétszeresen esalatkozám. Előre látám ugyan, hogy még nehézségek várnak ránk, miket távulban sejtjeni sem lehet; de lényeges az, hogy a büntetések nagyságát tudjuk. Irjon Ön minélelőbb. Mondja meg Ön B-nek, hogy ha helyeket találna, hol az írásmód hibás, igen lekötélezne engem azok kijavításával; azt azonban teljességgel nem akarlom, hogy az értelem legkevesebbé is megváltoztassék. A-nak azért nem

irok, mivel ígérete szerint már minden nap várom őt. Biztosítom Önt, miszerint tőlünk eltávozta nagy hézagot okozza itt, s különösen azon gondolat nagyon nyugtalanít, hogy kedvetlenségek érhetendik Önt. G. aszszonyságtul levelet kaptam. Ragaszkodásaért hálával tartozom neki, de ő gyakran olly álmokat táplál, mellyek csak tulvilágban nyerhetnek valósulást, s minden kásaszemben drága gyöngyöt vél látni. Aláírva: N. A. Azon megjegyzésre, hogy a kérdéses röpirat merény az ország bátorsága ellen, így válaszolt Laity: „A vétség nyilvános, s kész vagyok magamat védeni bírám előtt; megjegyzem azonban, hogy a munka nincsen megtámadó kifejezesekkel írva, s a pairszéki bíróságnak ellenmondok.“ Megvallá Laity azt is, hogy ő a mostani kormányt rosznak és Napoleon hget tartja legalkalmasbnak Franciaország ügyei vezérletére. Kivilágított válaszából még az is, hogy a fiatal hg 1833ban titkon Parisban tartózkodék. — Laity hadnagyon kívül Thomassin, mint könyvnyomó s Landois és Lamotte assz., mint elosztók, kerülnek törvényszék elibe. A parisi rendőségét e pillanatban talpra ugrasztá azon hír, hogy Napoleon Lajos hg szokott lakhelyét elhagyá s már a Rajnán álköntösben keresztül suhant, most pedig Parisba siet, s ott személyesen szándékozik magára venni a pairszék előtt Laity ellen indított vádat. Laity hadnagyot általános vélemény szerint fogságra és tetemes pénzbüntetésre fogják ítélni, noha egyebiránt az annyi zajra alkalmul szolgált munka minden tekintetben silány, és így valamely komolyabb hatást teljességgel nem lett volna képes szülni. — Egy itteni lap azon hírt kezdé rebesgetni, hogy az orosz czar közönséges keresztet háboru összekolompolásáért járja össze Franciaország ellen az ezzel nem egyenlőn érező udvarokat, s az öreg Constitutionnel erre azonnal helyre egyengeté fején a harcmezői hálósüveget. — Parisi színpadokon az angol koronázást szándék kicsinyben eljátszani. —

Ujabb francia lapok Laity hadnagy ismért munkájáról ezt írják: „E munka, mellyet ha nem irt is maga Napoleon hg, de minden esetre iratni parancsolt, kifejté terveit és viszonyit, mik őt a strassburgi merényre bírák, s magát az egész strassburgi történetet előadja. Napoleon hg ezélját, ki a reichstadti hg halála óta mint fejét tekinté magát a napoleoni pártnak és családnak, következőnek ismerhetni az érintettirattól: fölélesztése a napoleoni pártnak, a népfölség elveire alapítva, mi iránt a legelénkebbül egymással ellenkező pártok is tökéletesen egyértelműek. Ez elv kivételére legalkalmasb férfinak hívé magát Napoleon hg, mivel neve egyik pártnak szabadság, másiknak rend (a külföldi hatalmaknak is, mivel napoleoni kormány jogszerűsége mutatna) jelképeül fogna szolgálni, diesőség emlékeül pedig valamennyinek. Őt évi téttdolgok hosszú sora meggyőzé őt arról, hogy a roszul alapított hatalom bizonytalan helyzete iránt nem esalatkozeék. Több év óta baráti viszonyokban álla a hg valamennyi párt nevezetesb főnökeivel. Lafayette 1833ban fölszólitá őt Franciaországba jövetre, mivel a kormány nem képes magát föntartani, és az ő neve legnépszerűbb. Sok oldalrul szólíták összeesküvésre a hget: de ő ehöz soha nem adá egyezését. Az ő terve, mellyről csak maga tudott valóban bizonyost, leginkább abban öszpontosult, hogy minden pártnál s ezredben legyenek emberei, kik hazafiui nézetit s békítéshez szíto szándokait ismerjék, s kikre szükség esetén bátran számolhasson. E rendszert ő 1835 óta folyvást követé. Mivel fontos vala megtudnia, minő állásba helyezkednék a republikai párt, megtudván, hogy a császári sas esattogni készül szárnyaival, egy meghítt barátját küldé Carrelhez. Ez, ki egyebiránt keveset látszék bizni terveit valósulhatásában, ilyen nyilatkozeék: „Ha azon fiatal férfi (Napoleon hg) Franciaország jelen érdekeit felfogja, esaszári jogait feleli és csak a népfölség emlékezik, ugy nagy szerepre lehetne hivatva.“ A hg bizonyos volt a nép megegyezése iránt, midőn a minden párttól kapott levelekből látá, hogy megjelent a kedvező idő a kormány-fölforgatásra, 1836iki juliusban tehát kidolgozá Baden-Badenben Vaudray ezredessel a támadási tervet, és 25 katonatiszt azonnal hozzá esatlakozék. Itt azonban ismételve megjegyzi a röpirat, miszerint a hg azért koránsem vádolható összeesküvésről, s hogy édes anyja mítsem tudott az egész dologrul. A röpirat zárszavai ezek: „Meg akarók mutatni, hogy Napoleon Lajos nem méltatlan hazájára, és érdemes fia szép Franciaországunknak, s méltó unokája nagy császárunknak.“ —

Schweiz.

Schwyzben jun. 22én Näff szövetségi biztos és Abyberg újoman választott cantoni elnök (Landammann) előleges békét kötének, melly szerint mindkét párt az illető fegyvertárakba lerakja fegyverit, s így Schwyz cantonba a szövetségi sergek nem nyomulandnak.

Thurgau, jun. 25én: Thurgau canton lövészi jun. 23án tarták évi gyűlésüket, tömérdek ember jelenlétében. Napoleon hg választaték egyhangulag elnökül; minthogy a lövésziünnep azon helyen tartaték, hol két hónappal ezélett a hget nagy tanács tagjává nevezék ki, a gyülekezetek következő beszédet monda német nyelven: „Lövészek és Barátim! Kötelességem Önöknek hálámát jelentni e gyülekezet elnökévé választásom miatt, de mivel olly helyen vagyok, hol kevés idő előttannyi részvétet mutatának irántam, e fontos kinevezésért is vegyék Önök mély hálámát s a t.“

St. Gallen: Huszonkét álgyudörgés (mert Schweiz 22 cantont szám-lál) fogja hirdetni jun. 30án a szövetségi zászló bevitelét st. Gallenbe, A lausannei középponti biztosság a waadtlandi lövészektil kísértetve a szövetségi szabaddövészet előstejen érkezik meg. Jul. 1jén 10 órakor reggel st. Gallenben levő minden lövész összegyűl. Ebed után álgyudörgés adandja hírül a lövés kezdetét. Jul. 4 s 6án az egyesület közgyűléseket tartand. A legjobb lövész jutalma 1500 fr., az ajándékok összesége 29 ezerre mehet. Ez leend a legnagyobb szabaddövészet, melly Schweizben eddig történt. Jul. 7én lesz vége az ünnepnek s másnap osztogatják ki a jutalmakat. —